

Rodinné firmy jsou výrazným potenciálem pro českou ekonomiku. Chybí však zákon o rodinném podnikání.

Praha, 30. května 2024 - Nový zákon o rodinném podnikání by napravit historický hendikep českých firem v mezinárodní konkurenci. Ke zvláštní podpoře pro rodinné firmy vyzval Evropský parlament členské státy EU už v r. 2015. Rodinné firmy jsou skrytým potenciálem pro naši ekonomiku. S příchodem nové nástupnické generace do vedení přichází výrazný potenciál pro ekonomiku. Nová generace majitelů rodinných firem může posílit prestiž našeho průmyslu.

Největší podíl rodinných firem aktuálně vlastní jejich zakladatelé, jedná se o více než polovinu z nich (56 %). To platí především pro nejmenší firmy. Čtvrtina rodinných firem má více vlastníků (ve 22 % případů se jedná pouze o rodinné příslušníky, v 6 % i o vlastníky mimo rodinu). Rodinné firmy jsou v Čechách poměrně tradiční, přes 40 % rodinných firem se udržuje v jedné rodině přes 20 let. Do práce ve firmě jsou v průměru zapojeni 4 členové rodiny. Největší poměr rodinných firem je založených jako s.r.o. (68 %), čtvrtina jako OSVČ.

Ve většině rodinných firem již působí první generace nástupců zakladatelů, kteří jsou připraveni převzít otěže. Tento proces předávání bude dokončen přibližně do pěti let. Nová generace podnikatelů má silnou motivaci pokračovat v rodinném podnikání s novou energií. Generační obměna, alespoň jednou během fungování firmy, proběhla u 64 % rodinných firem. (V 8 % případů dokonce vícekrát.) V polovině případů byly vlastnické podíly ve firmě zachovány, u poloviny nikoli. Nejfrekventovanější změnou byl odkup podílů v rámci rodiny (29 %) a rozdělení majetku mezi více nástupců (25 %). Do necelé pětiny firem vstoupili noví vlastníci mimo zakládající rodinu. Zajímavostí je, že v téměř každé desáté firmě jsou tací nástupníci, kteří nedostali žádný podíl ve firmě.

V případě, že se rodinné firmy rozhodnou řešit generační výměnu prodejem novým majitelům mimo rodinu, mohou využít podporu banky. Ta jim pomůže firmu prodat a financování poskytne i potenciálnímu kupci, potvrzuje Jan Jašek, ředitel firemních center České spořitelny.

„Trend v oblasti předávání firem je setrvalý, tedy generační obměna neustále probíhá, a ještě minimálně několik let probíhat bude. Spousta vlastníků své rozhodnutí o tom, jak s firmou naložit s ohledem na svůj věk, neustále odkládá, ale to nejde dělat do nekonečna. Pokud je vlastník již rozhodnutý pro řešení následnictví formou prodeje společnosti, banka je ideální partner, který je vlastníka schopen provést celým komplexním procesem prodeje. Jedná se o identifikaci případných zájemců o koupi společnosti, přípravu základních informačních materiálů o společnosti pro tyto zájemce, přípravu a revize finančního plánu společnosti, pomoc s přípravou podkladů pro hloubkovou prověrku společnosti (due dilligence), vyjednávání kupní smlouvy, až po roli vypořádacího agenta transakce a správu vázaného účtu na vypořádání kupní ceny,“ říká Jan Jašek.

Rodinné firmy vidí budoucnost optimisticky a mají jasnou vizi rozvoje, kterou podporují efektivní rozhodovací mechanismy. Nástupci jsou lépe připraveni předávat své firmy dalším generacím, což zajišťuje dlouhodobou stabilitu a kontinuitu.

„Přestože více členů rodiny může komplikovat rozhodování, současná generace nástupců si je vědoma pracovních návyků zakladatelů a snaží se předcházet konfliktům,“ říká Petr Milata, člen představenstva AMSP ČR garant projektu Rodinná firma, představitel 3. generace rodinné firmy Beznoska s.r.o., Kladno. Mnohé rodinné firmy však nemají sepsané základní dokumenty pro řešení sporů v dalších generacích. Někteří zakladatelé nemají připravené dokumenty ani pro případ náhlého opuštění firmy.

„Kritická fáze předávání firem na druhou generaci nástupců může být složitá a hrozí ztráta mnoha dobře fungujících podniků. České firmy čelí silné konkurenci zahraničních firem, které mají často lepší marketingové a finanční zdroje,“ doplňuje Petr Milata.

Pro podporu rodinných firem je nezbytné zavést regionální vzdělávací systém a podporovat podnikatelské vzdělávání na středních školách a univerzitách. Zlepšení přístupu k financím prostřednictvím Národní rozvojové banky a zastavení pobídek pro zahraniční firmy, které deformují trh, může posílit pozici českých rodinných firem. Zapojení rodinných firem do státních strategických projektů a snížení závislosti na zahraničním kapitálu může také přispět k udržení jejich konkurenceschopnosti.

Nový ročník soutěže Rodinná firma roku AMSP ČR odstartován

Podpora rodinných firem je pro Asociaci malých a středních podniků a živnostníků ČR jednou z dlouhodobých priorit. Proto AMSP ČR vyhláší již 13. ročník soutěžního klání rodinných firem „Rodinná firma roku AMSP ČR“.

Podrobnosti o soutěži naleznete zde: <https://www.rodinnafirmaroku.cz/>

Harmonogram 13. ročníku soutěže Rodinná firma roku AMSP ČR 2024:

29. května 2024	Zahájení 13. ročníku soutěže Rodinná firma roku AMSP ČR
1. června – 15. září 2024	Přihlašování firem do soutěže
16. září – 30. září 2024	Výběr vítězů odbornou porotou a výběr 10 firem pro hlasování veřejnosti
1. října - 15. října 2024	Hlasování veřejnosti
7. listopadu 2024	Den podnikatelů ČR – slavnostní vyhlášení vítězů soutěže Rodinná firma roku AMSP ČR 2024 a Ceny veřejnosti

AMSP ČR sdružuje od roku 2001 na otevřené, nepolitické platformě malé a střední podniky, živnostníky i spolky. Je hlavním reprezentantem nejširšího podnikatelského segmentu v ČR, vedle legislativy, exportu, inovací, vzdělávání a financování MSP se zaměřuje na rodinné firmy, řemeslníky, začínající podnikatele, lokální producenty a pěstitele, malé gastro provozovny, podnikatele 55+, ženy v podnikání a další aktuální témata, jako jsou digitalizace, ESG, udržitelnost apod. www.amspcz.cz.